



KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 09.10.2001
KOM(2001) 568 endelig

RAPPORT

om opfyldelse af forpligtelserne

i

konventionen om nuklear sikkerhed

Det Europæiske Atomenergifællesskab

(forelagt af Kommissionen)

RAPPORT

om opfyldelse af forpligtelserne

i

konventionen om nuklear sikkerhed

Det Europæiske Atomenergifællesskab

Resumé

Det Europæiske Atomenergifællesskab (Euratom) er en regional organisation af den type, der henvises til i artikel 30, stk. 4, i konventionen om nuklear sikkerhed. Det tiltrådte konventionen den 31. januar 2000, efter den var trådt i kraft for samtlige 15 medlemsstaters vedkommende.

Rapporten er opbygget efter de retningslinjer, konventionens kontraherende parter har fastlagt (INFCIRC/572/Rev. 1).

Afsnit 1, indledning, gør rede for forholdet mellem Euratom og dets medlemsstater og henviser til indholdet i den erklæring, Euratom har afgivet i overensstemmelse med konventionens artikel 30, stk. 4, nr. (iii).

Afsnit 2, konventionens gennemførelse, indeholder en vurdering af artikel for artikel inden for den her nævnte erklærings grænser.

Afsnit 3, planlagte foranstaltninger for forbedring af sikkerheden, henviser til Euratom's nuværende rammeprogram for forskning og uddannelse.

1. INDLEDNING

1.1. Det Europæiske Atomenergifællesskab (i det følgende benævnt Euratom) blev indstiftet ved traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, underskrevet i Rom den 25. marts 1957. Euratom, Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab og Det Europæiske Fællesskab, tidligere Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, benævnes tilsammen De Europæiske Fællesskaber.

Siden vedtagelsen af Maastricht-traktaten om Den Europæiske Union i 1992, hvorved der blev oprettet en europæisk union med De Europæiske Fællesskaber som grundlag, er betegnelsen Den Europæiske Union blevet almindeligt brugt overalt.

Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, Euratom-traktaten, er blevet ændret flere gange siden sin vedtagelse, ikke mindst af hensyn til det forøgede antal medlemsstater og af proceduremæssige årsager. De seneste nugældende ændringer blev foretaget med Amsterdam-traktaten, underskrevet den 2. oktober 1997.

1.2. Euratom opfylder de betingelser, der i konventionens artikel 30, stk. 4, opstilles for tiltrædelse af konventionen. Det tiltrådte konventionen ved Kommissionens afgørelse af 16. november 1999¹ på grundlag af traktatens artikel 101 og Rådets afgørelse af 1998. Tiltrædelsesinstrumenterne blev deponeret hos den internationale atomenergiorganisations generaldirektør den 31. januar 2000, og konventionen trådte i kraft for Euratom's vedkommende den 30. april 2000 i overensstemmelse med konventionens artikel 31, stk. 2.

Dette er Euratom's første rapport om de foranstaltninger, det har truffet for at opfylde forpligtelserne i konventionen, således som det forlanges i konventionens artikel 5.

¹ Kommissionens afgørelse 1999/819/Euratom af 16. november 1999 om Det Europæiske Atomenergifællesskabs (Euratom) indgåelse af konventionen fra 1994 om nuklear sikkerhed, EFT L 318 af 11.12.1999, s. 20.

Den supplerer rapporterne fra Euratom's medlemsstater, som alle er kontraherende parter i konventionen.

- 1.3. Euratom er ikke i besiddelse af nukleare anlæg som dem, der defineres i konventionens artikel 2, stk. 1². Nukleare anlæg findes dog på det territorium, Euratom-traktaten gælder for. Ansvar for disse anlægs sikkerhed påhviler de medlemsstater, hvis territorium de ligger på.

Euratom's ansvar fremgår af oplysningerne i det følgende. Det angår især spørgsmålet om at beskytte arbejdstagernes og offentlighedens sundhed mod farerne ved ioniserende stråling.

- 1.4 Tiltrædelsesinstrumenterne omfattede den erklæring, der forlanges i konventionens artikel 30, stk. 4, nr. III. Erklæringen lyder således:

“Erklæring fra Det Europæiske Atomenergifællesskab i henhold til artikel 30, stk. 4, nr. (iii) i konventionen om nuklear sikkerhed

Følgende stater er på nuværende tidspunkt medlemmer af Det Europæiske Atomenergifællesskab: Kongeriget Belgien, Kongeriget Danmark, Forbundsrepublikken Tyskland, Den Helleniske Republik, Kongeriget Spanien, Den Franske Republik, Irland, Den Italienske Republik, Storhertugdømmet Luxembourg, Kongeriget Nederlandene, Republikken Østrig, Den Portugisiske Republik, Republikken Finland, Kongeriget Sverige og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland.

Fællesskabet erklærer at det er omfattet af konventionens artikel 15 og dens artikel 16, stk. 2. Konventionens artikel 1-5, artikel 7, stk. 1, artikel 14, nr. (ii) og artikel 20-35 finder anvendelse i de tilfælde, som omfattes af artikel 15 og artikel 16, stk. 2.

Fællesskabet har sammen med sine medlemsstater kompetence på de områder, der omfattes af konventionens artikel 15 og dens artikel 16, stk. 2, således som det fremgår af traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, artikel 2, litra b) og af de relevante artikler i afsnit II, kapitel 3: "Sundhedsbeskyttelse"³.

- 1.5. Euratom-traktatens underskrivere erklærede i dens præambel, at de bl.a.:

- *tilstræber, at der gennemføres sådanne beskyttelsesforanstaltninger, der vil fjerne farerne for deres befolkningers liv og sundhed*
- *ønsker at optage andre lande i dette arbejde og at samarbejde med de internationale organisationer, der er beskæftiget med udviklingen af den fredelige udnyttelse af atomenergi.*

² I konventionen betyder "nukleart anlæg" et landbaseret, civilt kernekraftværk, som hører under den enkelte parts jurisdiktion, herunder også de anlæg til oplagring, håndtering og behandling af radioaktive materialer, der befinder sig på samme sted som kernekraftværket og er direkte knyttet til dets drift. Anlægget ophører med at være et nukleart anlæg, når alle nukleare brændselselementer er fjernet permanent fra reaktorkernen og oplagret sikkert efter godkendte procedurer, og den kompetente myndighed har godkendt et nedlukningsprogram for det.

³ Dette afsnit behandles for tiden af Den Europæiske Domstol, og resultatet kan derfor blive, at denne erklæring afløses af en ny. EFT C 100 af 10.4.1999, s. 9.

Disse erklæringer er i fuld overensstemmelse med konventionens formål, således som det fremgår af dens artikel 1.

Denne artikel (der skal ses i sammenhæng med artikel 2 "definitioner") opstiller konventionens formål, som er tredobbelt, det vil nærmere betegnet sige:

- et højt nukleart sikkerhedsniveau
- beskyttelse af befolkning og miljø mod ioniserende stråling ved udformning, placering, opførelse og drift af nukleare anlæg
- forhindring af ulykker og afbødning af deres strålingsmæssige virkninger.

1.6. Ifølge Euratom-traktatens artikel 2 skal Fællesskabet til opfyldelse af sin opgave på de i traktaten foreskrevne betingelser bl.a.:

- *Udvikle forskningen og sikre udbredelsen af teknisk viden*
- *Indføre ensartede sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed og overvåge deres anvendelse*
- *Med andre lande og med internationale organisationer oprette enhver forbindelse, der kan fremme udviklingen af kerneenergiens fredelige anvendelse⁴.*

I Euratom-traktatens afsnit 2, kapitel III, sundhedsbeskyttelse, findes en række detaljerede bestemmelser for udarbejdelse, vedtagelse og anvendelse af de grundlæggende sikkerhedsnormer, der omtales i artikel 2, litra b). De har ikke været ændret, siden Euratom-traktaten trådte i kraft i 1958.

Traktatens artikel 37 pålægger Euratom et direkte ansvar for beskyttelse mod farerne ved ioniserende stråling i forbindelse med bortskaffelse af radioaktivt affald. Den lyder således:

“Hver medlemsstat skal forsyne Kommissionen med alle almindelige oplysninger vedrørende planer om bortskaffelse af radioaktivt spild i enhver form, for at det derved kan afgøres, om iværksættelse af denne plan kan antages at medføre en radioaktiv kontaminering af en anden medlemsstats vande, jord eller luftrum.

Efter høring af den i artikel 31 omhandlede ekspertgruppe afgiver Kommissionen sin udtalelse inden for en frist af seks måneder.”

Kommissionens udtalelse i henhold til Euratom-traktatens artikel 37 skal, for at have den fulde gyldighed, meddeles den stat, der udsteder tilladelse, inden dette sker. Kommissionens udtalelser i henhold til artikel 37 offentliggøres i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Der er i årenes løb naturligvis blevet vedtaget en omfattende Euratom-lovgivning for strålingsbeskyttelse og foretaget ajourføringer af den.

⁴ Traktatens artikel 101-103 giver Euratom myndighed til at forhandle og indgå aftaler eller overenskomster med tredjelande, internationale organisationer eller statsborgere fra tredjelande.

Rådets direktiv 96/29/Euratom om fastsættelse af grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling⁵ (i det følgende benævnt: "Direktivet om grundlæggende sikkerhedsnormer") er det centrale led i denne lovgivning. Euratom's nuværende lovgivning suppleres af en række forordninger fra Det Europæiske Fællesskab, som fastsætter betingelserne for import af landbrugsprodukter fra tredjelande efter ulykken på kernekraftværket i Tjernobyl for at beskytte forbrugernes sundhed mod disse produkter.

Forholdet mellem Euratom's lovgivning og medlemsstaternes egne lovgivningssystemer fremgår af traktatens artikel 161, hvor det beskrives således:

"Til udførelse af deres opgaver skal Rådet og Kommissionen under de i denne traktat fastsatte betingelser udstede forordninger og direktiver, vedtage beslutninger, rette henstillinger eller afgive udtalelser.

En forordning er almengyldig. Den er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Et direktiv er med hensyn til det tilsigtede mål bindende for enhver medlemsstat, som det rettes til, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen.

En beslutning er bindende i alle enkeltheder for dem, den angiver at være rettet til.

Henstillinger og udtalelser er ikke bindende."

Ifølge Euratom-traktatens artikel 164 sker tvangsfuldbyrdelse efter den borgerlige retsplejes regler i den medlemsstat, på hvis område tvangsfuldbyrdelsen finder sted.

⁵ Rådets direktiv 96/29/Euratom af 13. maj 1996 om fastsættelse af grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling, EFT L 159 af 26.6.1996, s. 1.

2. KONVENTIONENS GENNEMFØRELSE

Vurdering artikel for artikel

I overensstemmelse med den erklæring, der henvises til i det foregående, behandler dette afsnit konventionens artikel 15 og dens artikel 16, stk. 2, i den udstrækning de områder, disse artikler gælder, omfattes af Euratom-traktatens artikel 1-5, artikel 7, stk. 1, artikel 14, nr. (ii) og artikel 20-35, som skal ses i sammenhæng med kapitel III, og af den afledte fællesskabslovgivning.

2.1. Konventionens artikel 7 - DE LOVGIVNINGSMÆSSIGE RAMMER

Selve Euratom-traktaten, ikke mindst dens afsnit 2, kapitel III, sundhedsbeskyttelse, pålægger Euratom, dets institutioner og dets medlemsstater bindende forpligtelser. Traktatens artikel 31 og 32 opstiller den procedure, lovgivning for de grundlæggende strålingsbeskyttelsesnormer skal vedtages efter.

Proceduren inddrager tre af Euratom's fem institutioner⁶, nemlig Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen. Den inddrager også et økonomisk og socialt udvalg med rådgivende status. Domstolen sikrer, at fortolkning og anvendelse af traktaten overholder lovgivningen.

En oversigt over hovedindholdet i Euratom's lovgivning for strålingsbeskyttelse findes i denne rapport's afsnit 1.

2.2. Konventionens artikel 15 - STRÅLINGSBESKYTTELSE

2.2.1. Ifølge Euratom-traktatens artikel 2, litra b), skal Det Europæiske Atomenergifællesskab indføre ensartede sikkerhedsnormer for beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed og overvåge deres anvendelse. Traktatens artikel 218 understreger disse grundlæggende normers betydning for Euratom og forlanger, at de skal fastsættes inden et år efter traktatens ikrafttræden. De blev opstillet for første gang i 1959, og de nuværende sikkerhedsnormer findes i direktivet om grundlæggende sikkerhedsnormer⁷.

Direktivet bygger på den internationale kommission for strålebeskyttelses (ICRP's) henstilling fra 1990 og er i overensstemmelse med de grundlæggende internationale sikkerhedsnormer for beskyttelse mod ioniserende stråling og for strålingskilders sikkerhed, som finansieres og offentliggøres af den internationale atomenergiorganisation og medfinansieres af fem andre internationale organisationer der har beføjelser på strålingsbeskyttelsesområdet.

⁶ Euratom's institutioner, Europa-Parlamentet, Rådet, Kommissionen, Domstolen og Revisionsretten er fælles for Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab, Det Europæiske Fællesskab og Den Europæiske Union.

⁷ Se fodnote 5.

Direktivet om grundlæggende sikkerhedsnormer er opbygget i følgende 10 afsnit:

Afsnit I	Definitioner
Afsnit II	Anvendelsesområde
Afsnit III	Anmeldelse af og tilladelse til praksisser
Afsnit IV	Retfærdiggørelse, optimering samt dosisbegrænsning af praksisser
Afsnit V	Vurdering af effektiv dosis
Afsnit VI	Grundlæggende principper for beskyttelse af stråleudsatte arbejdstagere, lærlinge og studerende i forbindelse med praksisser
Afsnit VII	Væsentlig forøgelse af bestrålingen fra naturlige kilder
Afsnit VIII	Gennemførelse af strålebeskyttelse for befolkningen under normale forhold
Afsnit IX	Intervention
Afsnit X	Afsluttende bestemmelser

2.2.2. Optimeringsprincippet (SLSPM)

De generelle strålingsbeskyttelsesprincipper: begrundelse, optimering og dosisbegrænsning er obligatoriske i henhold til artikel 6. Ikke mindst hvad optimering angår, fastslår artikel 6, stk. 3, litra a), at

“[Hver medlemsstat sikrer] at enhver bestråling med henblik på optimering holdes på så lavt et niveau, som det med rimelighed er muligt under hensyn til økonomiske og sociale faktorer.”

2.2.3. Dosisgrænser

Hvad dosisbegrænsning angår, opstiller direktivet om grundlæggende sikkerhedsnormer dosisgrænser for udsatte arbejdstagere, lærlinge, studerende og offentligheden i almindelighed. Det drejer sig om følgende artikler:

Artikel 9 - dosisgrænser for udsatte arbejdstagere

1. *Grænseværdien for effektiv dosis for stråleudsatte arbejdstagere er på 100 mSv (millisieverts) i en sammenhængende periode på fem år, dog således at den maksimale effektive dosis i et enkelt år er på 50mSv. Medlemsstaterne kan fastsætte en årlig dosis.*

2. *Med forbehold af stk. 1:*
 - (a) *fastsættes grænseværdien for ækvivalent dosis for øjelinsen til 150 mSv pr. år*
 - (b) *fastsættes grænseværdien for ækvivalent dosis for huden til 500 mSv pr. år. Denne grænse gælder for gennemsnitsdosen for enhver overflade på 1 cm², uanset hvilket område der er eksponeret*
 - (c) *fastsættes grænseværdien for ækvivalent dosis for hænderne, underarmene, fødderne og anklerne til 500 mSv pr. år.*

Artikel 11 - dosisgrænser for lærlinge og studerende

1. *Dosisgrænserne for lærlinge, som er fyldt 18 år, og for studerende, som er fyldt 18 år, og som i løbet af deres uddannelse er nødsaget til at anvende strålekilder, er de samme som de dosisgrænser, der i artikel 9 er fastsat for stråleudsatte arbejdstagere.*
2. *Grænseværdien for effektiv dosis for lærlinge mellem 16 og 18 år og for studerende mellem 16 og 18 år, som i løbet af deres uddannelse er nødsaget til at anvende strålekilder, skal være 6 mSv pr. år.*

Med forbehold af denne dosisgrænse gælder følgende:

- (a) *grænseværdien for ækvivalent dosis for øjelinsen fastsættes til 50 mSv pr. år*
 - (b) *grænseværdien for ækvivalent dosis for hud fastsættes til 150 mSv pr. år. Denne grænse gælder for gennemsnitsdosen for enhver overflade på 1 cm², uanset hvilket område der er eksponeret*
 - (c) *grænseværdien for ækvivalent dosis for hænderne, underarmene, fødderne og anklerne fastsættes til 150 mSv pr. år.*
3. *Dosisgrænserne for lærlinge og studerende, som ikke er omfattet af bestemmelserne i stk. 1 og 2, svarer til de dosisgrænser for enkeltpersoner i befolkningen, som er fastsat i artikel 13.*

Artikel 13 - dosisgrænser for enkeltpersoner i befolkningen

1. *De i stk. 2 og 3 omhandlede dosisgrænser for enkeltpersoner i befolkningen skal overholdes, jf. dog artikel 14.*
2. *Grænseværdien for effektiv dosis er 1 mSv pr. år. Under særlige omstændigheder kan en højere effektiv dosis imidlertid tillades inden for et enkelt år, såfremt gennemsnittet for en sammenhængende periode på fem år ikke overstiger 1 mSv pr. år.*
3. *Med forbehold af stk. 2:*
 - (a) *fastsættes grænseværdien for ækvivalent dosis for øjelinsen til 15 mSv pr. år*

- (b) fastsættes grænseværdien for ækvivalent dosis for huden til 50 mSv pr. år udregnet som gennemsnitsdosen for enhver overflade på 1 cm², uanset hvilket område der er bestrålet.

2.2.4. Betingelserne for frigørelse af radioaktive materialer

Som nævnt i indledningen til denne rapport er Euratom-traktatens artikel 37 relevant for frigørelsen af radioaktive materialer i forbindelse med bortskaffelse af radioaktivt affald.

I artikel 4, stk. 1, litra a) i direktivet om grundlæggende sikkerhedsnormer hedder det bl.a., at "drift og nedlukning af et hvilket som helst anlæg i den nukleare brændselscyklus" kræver forudgående tilladelse.

Hvad angår praksis, der indebærer risiko for, at befolkningen udsættes for ioniserende stråling, pålægger artikel 43 og 44 i direktivet om grundlæggende sikkerhedsnormer medlemsstaterne at følge de grundlæggende principper for konkret beskyttelse af befolkningen. I artikel 44 hedder det således, at:

"Konkret beskyttelse af befolkningen under normale forhold i forbindelse med praksisser, der kræver forudgående tilladelse, udgøres af alle de forholdsregler og enhver kontrol, der tjener til at erkende og fjerne faktorer, der i forbindelse med en hvilken som helst praksis, der medfører udsættelse for ioniserende stråling, kan tænkes at medføre en strålesrisiko for befolkningen, som der ikke kan ses bort fra i strålebeskyttelsessammenhæng. Beskyttelsesforanstaltningerne omfatter følgende opgaver:

- (a) *undersøgelse og godkendelse af projekterede anlæg, der indebærer en strålerisiko, samt af den påtænkte placering af sådanne anlæg på medlemsstatens område, set ud fra et strålebeskyttelsessynspunkt*
- (b) *godkendelse af idriftsættelsen af sådanne nye anlæg, hvis der er sikret en passende beskyttelse mod enhver stråling eller radioaktiv forurening uden for anlægget, om fornødent under hensyntagen til demografiske, meteorologiske, geologiske, hydrologiske og økologiske forhold*
- (c) *gennemgang og godkendelse af planer for udledning af radioaktive stoffer.*

Opgaverne skal udføres i overensstemmelse med regler, der er fastsat af de kompetente myndigheder på grundlag af omfanget af eksponeringsrisikoen".

Artikel 49 i direktivet om grundlæggende sikkerhedsnormer pålægger medlemsstaterne at tage hensyn til muligheden for strålerelaterede nødsituationer, som kan opstå i forbindelse med praksisser, der omfattes af direktivet, og foretage en vurdering af den tilsvarende potentielle bestråling.

Skøn over og registrering af de doser, befolkningen modtager fra nukleare anlæg, som svarer til konventionens definition, forlanges i artikel 45:

De kompetente myndigheder skal:

- (a) *sikre, at skøn over doser fra de praksisser, der kræver forudgående tilladelse, foretages på et så realistisk grundlag som muligt for befolkningen som helhed*

og for referencegrupper i befolkningen på alle steder, hvor sådanne grupper måtte findes

- (b) *bestemme, hvor hyppigt vurderingerne skal foretages, og træffe alle nødvendige foranstaltninger for at identificere referencegrupperne i befolkningen under hensyntagen til de effektive overførselsveje for radioaktive stoffer*
- (c) *sikre, at nævnte skøn over de af befolkningen modtagne doser under hensyn til strålingsrisiciene omfatter:*
 - *vurdering af de doser, der skyldes ekstern bestråling, om nødvendigt med angivelse af den pågældende strålings art*
 - *vurdering af indtaget af radionuklider med angivelse af radionuklidernes art og om nødvendigt deres fysiske og kemiske tilstand, samt bestemmelse af disse radionuklidernes aktivitet og koncentration*
 - *vurdering af de doser, som referencegrupperne i befolkningen kan tænkes at modtage, og nærmere afgrænsning af disse grupper*
- (d) *kræve, at der i arkiverne opbevares optegnelser over målinger af den eksterne bestråling, skøn over indtag af radionuklider og radioaktiv forurening samt resultaterne af vurderingen af de af referencegrupperne og befolkningen modtagne doser.*

2.2.5. Lovfæstede kontrolforanstaltninger

Kontrol med strålingsbeskyttelsen føres af medlemsstaterne i overensstemmelse med traktatens artikel 35, som forlanger oprettelse af de nødvendige anlæg "til gennemførelse af en permanent kontrol med radioaktivitetsmængden i atmosfæren, i vand og i jord, samt til gennemførelse af kontrol med overholdelsen af de grundlæggende normer.

Kommissionen har adgang til disse kontrolanlæg; den kan føre tilsyn med deres funktion og effektivitet."

Resultaterne af medlemsstaternes kontrol i henhold til artikel 35 meddeles regelmæssigt til Kommissionen på grundlag af traktatens artikel 36. Kommissionens henstilling 2000/473/Euratom⁸ tager sigte på at sikre, at de meddelte oplysninger er ensartede, sammenlignelige, gennemskuelige og rettidige. Kommissionen offentliggør regelmæssigt oversigter over de oplysninger, medlemsstaterne har givet. Den udøver også den adgangsret, traktatens artikel 35 giver den.

I artikel 46 i direktivet om grundlæggende sikkerhedsnormer hedder det følgende:

For så vidt angår sundhedsbeskyttelse af befolkningen opretter medlemsstaterne en inspektionsordning med henblik på at håndhæve de bestemmelser, der indføres i

⁸ Kommissionens henstilling 2000/473/Euratom af 8. juni 2000 om anvendelse af Euratom-traktatens artikel 36 vedrørende overvågning af radioaktivitetsniveauerne i miljøet med henblik på at vurdere bestrålingen af befolkningen som helhed, EFT L 191 af 27.7.2000, s. 36.

overensstemmelse med dette direktiv, og med henblik på at gennemføre overvågning på strålebeskyttelsesområdet.

2.3. Konventionens artikel 16 - katastrofeberedskab

Den europæiske lovgivning omfatter to tekster, som tager særligt sigte på oplysninger til de kompetente myndigheder og til offentligheden.

- 2.3.1 Rådets beslutning 87/600/Euratom⁹ opstiller ordninger for hurtig udveksling af oplysninger mellem de kompetente myndigheder i tilfælde af strålingsfare. Disse ordninger "vedrører anmeldelse og fremlæggelse af oplysninger i tilfælde af, at en medlemsstat beslutter at træffe foranstaltninger af generelt omfang til beskyttelse af offentligheden i tilfælde af strålingsfare" (beslutningens artikel 1).

Ifølge beslutningens artikel 2, stk. 1, skal en medlemsstat, der beslutter at træffe foranstaltningerne i artikel 1, foretage sig følgende:

- (a) *straks informere Kommissionen og de medlemsstater, som er eller kan tænkes at blive berørt af disse foranstaltninger, samt oplyse om grundene til, at de træffes*
- (b) *omgående forsyne Kommissionen og de medlemsstater, som er eller kan tænkes at blive berørt, med alle disponible oplysninger, således af eventuelle forventede radiologiske følger i disse stater kan begrænses til et minimum.*

Artikel 2, stk. 2, opfordrer medlemsstaterne til at give meddelelse om, at de "har til hensigt snarest at træffe de i artikel 1 omhandlede foranstaltninger".

Beslutningen angiver desuden nærmere, hvad slags oplysninger der skal gives, og forlanger, at de første oplysninger skal suppleres med passende mellemrum.

Kommissionen videresender de oplysninger, den får fra en bestemt medlemsstat, til de af de øvrige medlemsstater, der endnu ikke er blevet direkte underrettet af den oprindelige medlemsstat.

Beslutningen gælder for Euratom's medlemsstater. Den gælder desuden for Schweiz ifølge en aftale mellem Euratom og Schweiz¹⁰.

Beslutningen er i overensstemmelse med konventionen om hurtig anmeldelse af kernekraftuheld, således som det ved flere lejligheder har vist sig i forbindelse med aktiviteter, som er blevet udført i samarbejde med IAEA og de stater, der deltager i sådanne aktiviteter.

- 2.3.2. Rådets direktiv 89/618/Euratom¹¹ drejer sig om oplysninger til offentligheden om de sundhedsbeskyttelsesforanstaltninger, der skal træffes i tilfælde af strålingsfare.

⁹ Rådets beslutning 87/600/Euratom af 14. december 1987 om en fællesskabsordning for hurtig udveksling af information i tilfælde af strålingsfare, EFT L 371 af 30.12.1987, s. 76.

¹⁰ Indgået ved brevveksling i juni 1995, EFT C 335 af 13.12.1995, s. 4.

¹¹ Rådets direktiv 89/618/Euratom af 27. november 1989 om oplysning af befolkningen om, hvorledes den skal forholde sig, samt om sundhedsmæssige foranstaltninger i tilfælde af strålingsfare, EFT L 357 af 7.12.1989, s. 31.

Direktivet skelner mellem to typer oplysninger, som offentligheden skal have:

- forudgående underretning, som skal gives til de befolkningsgrupper, medlemsstaterne har udarbejdet beredskabsplaner for i tilfælde af strålingsfare
- underretning i tilfælde af strålingsfare, som skal gives til de befolkningsgrupper, der rent faktisk berøres i tilfælde af strålingsfare, og som der skal træffes bestemte beskyttelsesforanstaltninger for.

3. PLANLAGTE FORANSTALTNINGER FOR FORBEDRING AF SIKKERHEDEN

Ifølge traktatens artikel 7 skal Euratom udføre forsknings- og undervisningsprogrammer på områder, der omfattes af konventionens artikel 15 og dens artikel 16, stk. 2.

Udførelsen af Euratom's femte rammeprogram for forskning og uddannelse¹² (1998-2002) er i fuld gang.

Programmet omfatter indirekte aktioner, der udføres af medlemsstaternes forsknings- og udviklingsinstitutioner, og direkte aktioner, der udføres af Kommissionens fælles forskningscenter.

De indirekte aktioner indgår hovedsagelig i nøgleaktionen "nuklear fission" og i de generiske forskningsaktiviteter i forbindelse med "radiologiske videnskaber".

Nøgleaktionen "nuklear fission" gælder en række forskellige områder: "Eksisterende anlægs sikkerhed under drift", "Sikkerhed i forbindelse med brændselskredsløbet", "Fremtidige systemers sikkerhed og effektivitet" og "Strålingsbeskyttelse". Formålet er: (i) at sikre arbejdstagernes og offentlighedens beskyttelse mod stråling og sikker og effektiv behandling og slutdeponering af radioaktivt affald, (ii) at udforske mere innovative koncepter, der er bæredygtige, og som potentielt har mere langsigtede økonomiske, sikkerhedsmæssige, sundhedsmæssige og miljømæssige fordele, og (iii) at bidrage til, at der inden for Unionen opretholdes en høj grad af ekspertise og kompetence inden for nuklear teknologi og sikkerhed.

Formålet med de generiske forskningsaktiviteter i forbindelse med radiologisk videnskab er at konsolidere og øge viden og kompetence som er afgørende for sikker anvendelse af ioniserende stråling inden for industri og medicin, herunder behandling af naturlige strålekilder. Forskningen skal også bidrage til harmoniseret anvendelse af de grundlæggende sikkerhedsnormer for strålingsbeskyttelse og til yderligere styrkelse af dem.

Vedrørende de direkte handlinger, i overensstemmelse med dets mål om at skaffe videnskabeligt og teknisk support til EU politikker, fokuserer JRC dets aktiviteter på følgende områder: behandling af affald og obveraring; strålingsbeskyttelse; reaktorsikkerhed; kontrol af spaltbare materialer og support til bekæmpelse af spredning; radionuklid metrologi.

¹² Rådets beslutning af 25. januar 1999 om et særprogram for forskning og uddannelse (Euratom) inden for kerneenergi (1998-2002) EFT L 64 af 12.3.1999, s. 142.